

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Vezessék a népet Budapestre.

— augusztus 22.

(gr.) Gyalázatos dolog készül.

Kristóffy ur bécsi pénzen cinkosokat fogadott a magyar nemzeti törekvések ellensúlyozására, a nemzet szabadságáért küzdő ellenzék letörésére.

Ki segíthetné más Tiszáékat, Fejérváryékat és Kristóffy a hazaárulás sántái munkájában, mint a vallástalan és hazátlan szociálizmus.

Szeptember 15-én összeül a képviselőház, a magyar munkánsép nyakára ült sehonnaiak az ország háza elé csődítik azok tizezereit, a kikről valóban el lehet mondani, hogy „nem tudják, mit cselekesznek.”

Az általános szavazatjog mellett fognak tüntetni, akik még akkor sem érdemelnek jogot, ha a legutolsó koldus részesülne benne, mert hiszen a jogaiért küzdő nemzet ellen sorakoznak.

Körülveszik a törvényhozás palotáját, követelni fogják a kérdés tárgyalását és végül annak megszavazását, a mit Bokányi és társai löknek Apponyi, Kossuth, Bánffy és Andrássy elé.

Az ellenzék kiválóságait, miután azok csakis büszke daccal felelhetnek a felbérelt hadnak, szidalmazni, talán bántalmazni is fogják. Legföljebb Tisza István grófot és Kristóffy urat éljenzik meg. Hiszen oly egymáshoz illő társaság a kettő.

Fejérváry Géza báró osztrák tábornoki röhögéssel (ez a történelmileg ismert kacaj elbizakodottságból és bamba-ságból van összetéve) nézi a szép komédiát. Azt hiszi, nagy elégtétel az Bécsnek is, néki is, ha a *nép* (tulajdonképpen azonban a magyar nemzet sálakja) az alkotmányért küzdő jeles férfiak ellen fordul és őket a cserépszavazattal kiüldözött Ariszteidész sorában részesíti. Azt pedig nagylelkűségnek fogja hirdetni, ha — kutyakötelessége szerint — mégis csak szétvereti a zavargókat.

... De hát hány emberből is áll Bokányiék szedett-vedett hada? Hány lélekből a nemzet?

Hát csakugyan megtörténhetik, hogy az élődi féreg szabályozza meg az oroszaiát?

Ennek az utálatnak láttára csakugyan nem mozdulnának meg a nemzet milliói, megakadályozandók vagy azt, hogy a nemzet képviselőit bántalmazza, szabad e határozásukban korlátozza Budapest: 10—12,000 főnyi szemete, vagy azt, hogy Fejérváry játszogassa a nagylelkű mentő és szabadító szerepét?

Vigyázzon Fejérváry báró és vigyázzon Bécs, a mikor a patkányokat felszínre csalják! Vigyázzon a balgaságában elbizakodott hatalom, a mikor a törvényvédő ellen uszítja az eddig még bujkáló anarkhiát!

Mi azonban nem félünk a Bokányiak hadától és nem fél az egyesült ellenzék sem.

Igenis, adjanak feleletet a kérdésre és kötelezzék magokat oly választási reform alkotására, mely jogot ad minden becsületes és hazafias embernek, tehát csakis a Kristóffy huszárjai nem részesülhetnek a kiterjesztett jogokban.

A Bokányi-had erőszakossága és a Fejérváry báró nagylelkűsége ellen pedig keressen oltalmat az ellenzék a *nemzetnél*.

Merénylet készül a nemzet képviselői ellen, vezessék fel Budapestre, szeptember 15-én a *nemzetet*.

Elég arra kétezer viharedzett, jó magyar ember, hogy visszazorítsa, vagy ha kell, összetiporja a nyomorultakat.

A hány tagja van a szövetkezett ellenzéknek, annyian szólítsák fel kerületeiket hogy *seregeljének Budapestre a nemzeti akarat megvédésére*.

Ha az igazi hazafiak áttörhetlen sorfala védelmezi az igazakat, akkor nincs hatalom, a mely megtörhetné. Isten velünk, ki ellentünk?

Ott lesz Budapest polgársága, ott a hazafias ifjúság. Micsoda ennyi erőnek a Kristóffy-Bokányi összes pereputtya?

Vezessék fel a nemzetet Budapestre. A magyarság mutassa meg a hazátlanságnak, hogy a botnak két vége van ugyan, de ha magyar ember keze fogja, akkor a nyomorultak megköstolják ennek a botnak a boldogabb végét?

A nagy válság.

— aug. 22.

Külső megnyilvánulásban két dolog történt tegnap. Fejérváry Géza báró miniszterelnök Ischlbe, Vörös László kereskedelmi miniszter pedig Bécsbe utazott.

Fejérváry miniszterelnök Ischli utját általános érdeklődés kíséri és a kombináció fokozottabb mértékben dolgozott tegnap mint rendszeren.

A Kossuth Lajos utcai korzón az ischli ut ötletéből egy memorandum ügyről beszéltek. Napok előtt ugyanis megírták a lapok, hogy a kormány memorandumot terjesztett a király elé, a melyben a jövő terveire nézve ad utbaigazítást. Tegnap aztán egynémelyek tudni vélték, hogy Fejérváry Géza azért ment Ischlbe, hogy erre a memorandumra a felségtől meg kapja a választ, illetve a király hozzájárulását a mostani kormány terveire nézve.

Fejérváry Gézát holnap fogadja a király Ischlben, de a miniszterelnök csak augusztus 26-án tér vissza Budapestre, mert Ischlből Ausseébe utazik. Néhány nap mulva tehát kipattan az új titok, vagyis, mi volt a darabont miniszterelnök ischli utjának a célja.

A szabadelvű pártnak mozgalmat indító 23 tagja közül több képviselő tegnap délben a Pannonia szállóban megjelent abból a végből, hogy az oda a vidékről Budapestre rándult szabadelvűpárti képviselőket a helyzetről tájékoztassa. A 23 sok rendszer értekezletüket ma, kedden délután 5 óraker tartják meg. A szabadelvű pártból való kilépését tegnap tíz képviselő jelentette be. A szerdai nagygyűlésen — állítólagos hírek szerint — a párt további fennmaradását fogják kimondani.

Az Ujság vasárnapi számában kisütötte, hogy a Zeysig-féle brosürát Budapestben írták és hogy szerzője Weiss Julián, a „Budapester Tagblatt“ szerkesztője, — „koalíciós ujságíró.“ Weiss Julián, aki a tisztességes ember és hirlapíró egyik típusa, igen alaposan és minden kétséget kizárólag visszautasította a merész vádat és egyben feljelentést tett a nevezett lap ellen, hogy vádját nyilvánosan bebizonyíthassa. A visszautasító nyilatkozatra „Az Ujság“ ezt jegyzi meg:

Ezzel szemben kijelentjük, hogy nincs okunk kételkedni értesülésünk megbízhatóságában. Reméljük, hogy a sajtópör folya-

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szert tudőbetegségeknél, légszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emellett végyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megakadályozza az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban úgyszemint 4—kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatt céggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc)

mán, melynek lefolyását nyugodtan várjuk, Weisz Julián urnak talán sikerülni fog bizonyítani, hogy a kérdéses röpiratot nem ő írta.

Ez nagyon furcsa kis válaszcsocka. Nyilván a személyes tére akarja az ügyet terelni, pedig Weisz nyilatkozata után a legvakmerőbb vivónak sincs joga az ő szavaiban kételkedni. Weiss remélhetőleg nem fog személyes afférekkel komplikálni. A bíróság, esetleg a újságírók egyesülete helyes mederbe terelhetik az ügyet anélkül, hogy egy ártatlanul megrágalmazott ember még a bőrt is vásárra vigye.

Egy politikustól, aki a kormányzásban aktív részt vesz, olyat hallottunk ma, ami azt látszik jelenteni, hogy a darabontkormány szeptember 15. ike után is szándékozik hivatalában maradni. Azt mondja ugyanis forrásunk, hogy Fejérváry ugyan új kibontakozási alapot keres Ischlben, de egyszerűsített felhatalmazásokat kér arra az esetre, ha az új alap is hatálytalannak bizonyulna. Így többek között Fejérváry az utolsó minisztertanács határozatából magával visz egy elnapolási kéziratot is. És hogy a kormány tagjai inkább az elnapolásban, mint az ő távozásukban biznak, kiderült egy miniszternek a nyilatkozatából, aki azt mondta, mikor figyelmeztették, hogy kár egy bizonyos intézkedést megtenni, miután a kormány szeptemberben ugyanis elmegy: „Csak tessék nyugodtan intézkedni; mert én azt hiszem, hogy mi még februárban is hivatalban leszünk.

Fejérváry Géza tegnapi ischli utjáról tudósítónk a következőket táviratozza nekünk:

A „Neue Freie Presse” tudósítója jól értesült helyről jelenti, hogy holnap, kedden a király elnökleite alatt a magyar és osztrák miniszterelnököknek, valamint a közös pénzügyminiszternek közbenjöttével tanácskozás lesz. Ezen a konferencián megvitadják a magyarországi politikai helyzetet és tárgyalás alá veszik a közös költségvetést. Állítólag azt is elhatározta ez a tanács, hogy mielőbb lennének helyettesíthetők a delegációk.

Annyit bizonyosra vesznek a koronánál, hogy a magyar törvényhozás nem hajlandó a delegációba tagokat küldeni, de miután az államgépezetet ezzel megakasztani nem akarják, a közös haderő és diplomácia költségeit más úton, legyen az a törvénytelen útja bár, megakarják szavaztatni. Hogy pedig ennek a keddi királyelnökléssel tartott tanács határozatait végre hajtsák célra vezető intézkedést is kívánnak hozni.

A „N. F. P.” értesül továbbá még arról is, hogy a koronatanácsban egy új magyar parlamentáris kormány megalakításának kérdésével is foglalkozni fognak. Ennek az új kormányban volna aztán feladata az egyesült ellenzéki pártokkal a függő katonai kérdések megoldása céljából tanácskozni.

Kamara közgyűlése.

— augusztus 22.

A Kereskedelmi és Iparkamara 1905. évi augusztus hó 31-én, csütörtökön délután 3 és fél órakor székháza tanácstermében (Piac-utca 69. szám) rendes közgyűlést tart. A napirend tárgyai a következők.

Elnöki előterjesztések: 1. A kereskedelmi miniszterium vezetésében történt változásokról (Keresk. min. 4105. és 4114. eln. sz. leiratai) 2. A kamarák és törvényhatóságok között szükséges kapcsolatról. (Keresk. Miniszt. 87.062. sz. a.) 3. A kamarák és a kir. iparfelügyelők együttes tevékenysége. (Ker. min. 86.845. sz.) 4. A kamarák és az ipartestületek közvetlen érintkezéséről. (Ker. min. 87.601. sz.) 5. A közhatósági nyomtatvány szükségletek beszerzésének decentralizációjáról. (Ker. min. 41.973. sz.) 6. A keresk. utazók mintaböröndjeinek kedvezményes szállításáról. (Máv. ig. 60.544. sz.) 7. A csöndönkívüli kényszerregezés kérdéséről. (Az Omke állásfoglalása.) 8. Ipari vándortanfolyamok a kamara területén. 9. Háziipari vándortanfolyamok a kamara területén. 10. A bejegyzett cégek nyilvántartásának rendezése. 11. A számvévi bizottság jelentése a háztartási pénztár állásáról és az illetékügyek vezetéséről a f. év II-ik negyedében. 12. A hatvan ucai ház eladása. 13. Jelentés a folyó ügyekről.

Titkári jelentés az üzletforgalomról. Miniszteri elintézkedések a kamara fölterjesztéseire.

1. Az időszaki távbeszélő állomások előfizetési és használati feltételeinek meg-

változtatása. (Ker. min. 81.723. sz. 2. Az állati szőrneműeket feldolgozó ipartelepek szabályozása. (Ker. min. 41.584. sz.) 3. A kézi zálogüzletek kamatszédése. (Ker. min. 41.825. sz.) 4. Az ipari munkások kitüntető okmányai. (Ker. min. 37.072. sz. 5. Allamsegélyes elintézkedések. Keresk. min. leiratok és a közös bizottság jelentése)

Ösztöndíjak adományozása.

1. Tandijmentességi ösztöndíjak. (Közös bizottság jelentése.) 2. Szakiskolai ösztöndíjak. (Közös bizottság jelentése.) 3. Az slami utazási ösztöndíj adományozása. (Keresk. min. 47.608. sz.)

Az 1906. év költségvetése. (Az elnöki tanács és közös bizottság előterjesztésével)

A törvényhatósági ipartanácsok megalakítása.

A m. kir. honvédség 1906. évi lábbeli szükséglete. Ker. min. 41.078. és honv. min. 38211. sz.

A cséplőgéptulajdonosok megrendelgyűjtési joga.

Kender-kikészítő-gyár létesítése T-Roffon.

Agyagipari gyár létesítése Nagyszőlősen.

Ipari és kereskedelmi véleménymondások.

1. Szijgyártók és tarisznyakészítők ügye. (Debrecen sz. kir. város rendőrkapitányságtól 1572. sz.) 2. Dézsás tótok és olánok hálalása. (Debrecen sz. kir. város rendőrfők. 1565. sz.) 3. Vegyeskereskedők üzletköre H. Szoboszlón. 4. Nagykárolyi ipartestület segédzálló ügye. 5. Munkakönyv-kiadás kivételes alapon. 6. Fogtechnikus iparra szóló engedélyek kiadása. (Marhakereskedők iparigazolmány váltása. (8. Telepengedélyezési ügyek: a) Kőbányatelep engedélyezése Munkácson. b) Fatelap engedélyezési ügye szolnokon.

Vásárok, vámok, helypénzek.

1. Kemece község vásári helypénz díj szabályzata. Szabolcsm. alisp. 12.261. sz.) 2. Tiszabüdi község vásári helypénz szabályzata (Ker. min. 36.977. sz.) 3. Dombárd község vásári helypénz szabályzata (Ker. min. 45.178. sz.) 4. J.-N.-K.-Szolnok vármegye vásári helypénzdíj szabályzata. Ker. min. 49.847. sz.) 5. Vásár-áthelyezés Törökszentmiklóson.

Métermérték és koronaszámítás kötelező lerendelése. (Marosvásárhelyi kamara megkeresése 2019. sz. a.)

Törökszentmiklós hálalási szabályzata. (Keresk. min. 39.562. sz.)

Husárszabási ügyek:

1. Hajdusabolzó husárszabályozása. (Hajdumegye alispánja 5139. sz.) 2. Hossva

Jegyzetek.

XX.

Sok bánatos ember
Van most a világon,
Sok nehéz könny rezeg
Most a szempillákon.

Még a vér sem úgy jár
Bennünk, mint valaha,
Mintha sejténé, hogy
Ki kell hullania.

Vagy nem is vér csereg
Ma már az ereken,
Gyilkos tüzek laknak
Most az emberekben.

Háborukat vivunk,
Egy-egy a világgal,
Fizetvén a sarcot
Tébollyal, halállal.

Gyep futó tüzetől
Rengetegek gynlnak...
Jaj ha már a lángok
Az egekig nyúlnak!

S millió balvégzet
Es reménytelenség,
Lelkeket dúló sok
Inség, bős gyűlölség —

Összeapsznak egykor,
Mint iszonyú maglya...
Harcok, forradalmak
Vész tüzével válvá!

Nincs menekvés! Vér hull
Földre, száll az ég...
Szörnyű szenvedés vár
Az emberiségre!

Ez a sáán harcra,
Véres aratása,
Bűnök büntetése,
Végzet kardesapása.

Elvesztjük a harcot
Kik idelelnélünk...
De mi még is bizunk,
Mégis csak remélünk.

Bármi következzék,
Vérhullásunk nyomán
Isten szebb világa
Épül fel azután!

Gáspár Imre.

A poeta és a kenyér.

Írta: Szecső Vilmos.

I.

Mikor Gálfi még az egyetemre járt, csinos verseket írogatott a hetilapokba és arról ábrándozott, hogy egész életét a muzsának fogja szentelni és poeta lesz belőle.

Alig hogy bevégezte azonban tanulmányait, beállt egy hivatalba, mely reggeltől estig odalátcolta az íróasztalhoz. Az ábrándokból tehát semmisen lett és Gálfi is, mint jó valamennyiünk, megalkudott az élettel, e nagy kalmárral. Az élet azt mondta: adek jó, bizos kenyeret, te azonban add ide az ábrándjaidat.

Ha Gálfi egyedül áll a világon, úgy bizonyára nem fogadja el ezt az ajánlatot. Inkább koplal, de az ábrándjaihoz nem lesz hűtelen. Mert a választás csak ez: vagy lemondani a költői ábrándról, vagy koplalni. (Hiszen látszik: e kis történet színhelye Magyarország.) — Tehát Gálfi inkább koplalt volna, de volt egy ősz anyja, aki benne látja gyámolatát s ez nem ülhet csikorgó télen fűtetlen szobában.

Igy láncoita oda magát Gálfi az íróasztalhoz.

II.

Gálfi szeretett volna irni a tengerről, de a mikor sohasem látta a tengert! Haj, Gálfi

Közös husárszabályozása. (Bereg megye alispánja 10.367. sz.)

A kéményseprő állás betöltése Jászberényben. (Jásznagykun Szolnokm. alisp. 14.007. sz.)

Kérvények szakiskolai segélyek iránt.

1. Debrecen sz. kir. város megkeresése.
2. Szatmárnémeti sz. kir. város megkeresése.
3. A kisújszállási alsó keresk. tanonc iskola kérelme. 4. A szolnoki iparos továbbképző tanfolyam kérelme.
Indítványok.

Világtörténelmi nyár.

— augusztus 22.

Az ideai nyár forróságában bágyasztónak, betegítőnek látszik. Ugy, hogy a képzelet álmosnak, üresnek, tétlennek szeretné festeni, ha a valóság a képzelet ezen hajlandóságát meg nem cáfolná. — Ez a nyár valódi nagy világtörténelmi nyár. — Most már évek óta különös szeszélyek mutatkoztak az időjárásban is. Mintha éghajlatunk valamely a csillagok végtelen világában végbement változások folytán új alakulás előtt állana. A telek szokatlanul későn köszöntöttek be egy idő óta. A tavaszok rendetlenül jöttek. — Szárazságok, esőzések, egyik sem a maga megszokott idejében jelentkezett. — És az emberiség, ami nemzetünk is eltért az élet régi rendjétől.

A nagy világ és a hazai események már évek óta nem engedik, hogy a lelkek átadhassák magukat a szokott és kedves nyári elbágyadásnak, amikor a szervezet szeret abban a pihenésben ringatózni, mely hasonlít a fák várakozásához, hogy a nap csak süsse, kedve szerint érlelje az ágon csüggő gyümölcsöt . . .

Most pedig! Még alig enyészett el az angol bur háború, kitért az orosz japán élet halál harc. A világ még rá sem ért, hogy annak a háborúnak észleleteit, benyomásait, tanúságait földolgozza, már agyába tódulnak az új, annak a harcnak hatásait szertelenül túlhaladó háború képei és izgalmi. Még be sem fejeződött, javában folyik az életküzdelem a távol keleten és a földalatti dörgés nyomán kitért a világtörténelem minden példáját felülmúló orosz forradalom.

Az emberiség lelke és agya így rendkívül igénybe van véve. Mert ezek nem oly

események, melyekről, ha akarunk, tudomást veszünk, ha nem akarunk, nem veszünk. Ezekben a nagy háborús és forradalmi jelekben az egész emberiség számára készül, érik valami.

Mint mikor az emberi testet rendszeresen beteg vértódulások betegítik és egyszerre a szervezet egy helyén kitér a genyes gyuladás, úgy lángolt fel annak idején hirtelen a japán orosz háború.

Mi volt az? Talán csak két népnek hatalmi érdeke? Nem! Bennük, az ő összeközösülésükben a világerők új vágyai, utjainak új irányai explodáltak. A robbanás feszítő erőt az egész világban lappangó gőzök szolgáltatották. Ég így Oroszország benső vajudása! A népszabadság gondolata most érett meg náluk, most nyert erőt a kitéréshez, egy félszázad csak Európa többi országainak szabadság forradalmához képest. És mi egy félszázad az évek százazreinek skáláján? . . .

Az emberiség idegzete érzi, hogy a világon nincs egyedül álló dolog, hogy az egész emberiség egy test, és idegzete azért nem is tud, még akarva sem elzárkózni az összemberiség ezen forradalmi elől. A nagy invázió a világfürdőkre azért nem maradt el az ideai nyáron sem: de a hős tengerhábokban, a mély erdősegekben, zuhatagok, saslakta csuesok világában, ott vannak a jövő új zenéjének első vibrációi . . .

Nálunk idehaza pedig megtetőződik a változásokat megérző lelki munka, ami külön nagy alakulásunk summájával is. Mert noha a politikai válság ellanyhultnak látszik, noha az idő folyamán meglehetősen elkoptatta az idegeket, ez csak az idegzet felszínén van. A nemzet összessége, mint valami óriási agy: érzi a maga mélységeiben az éppen ebben a látszólagos csendben való érlelődést. Minden szenttelenség csak külszin, minden nyugalom csak csalódás. A nemzeti érzés, és gondolkodás átalakulása, mely immár fölszívta az egész nemzetet, mely kényszerítő történelmi hatalmánál fogva új ösvényekre, új látások felé ragadta a gondolkodást, ezen mostani csend alatt gyűjti magába, telíti tártályait az egész magyar nemzet életéből kivont erővel. Ebben a nyárban, mely oly forró, oly fárasztó, zsi-

basztó, csoportosul, készül, ragadtatik a nemzet történelmi hivatása felé, mely hivatás időnként néha nem áll egyébből, minthogy tisztázza léte nagy kérdéseit . . .

Az egész emberiség most nagy kohóban él. Nincs pillanatnyi nyugalma. Még a nyár sem ad pihenést. Mert ha valaki elzárkózna is a világtól, nem is olvasna hírlapot, akkor is érezné a nagy változások szeleit, mint amikor földrengés készül és a föld atómjai a mélységben már a kitérés előtt reszketnek . . . Valamikor csak a költők bírtak evvel a megérző képességgel, ma azonban már az emberiség idegzete annyira kiélesült, hogy nem lehet a nagy történelmi változások készülődéseinek lelki végig élése elől menekülni . . .

A nap forrón ragyog, a szervezet elbágyad, az élet álmatagon pihenni szeretne, de nem engedi a nyár, a világtörténelmileg nagy a nyár . . .

B. L.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— augusztus 22.

A miniszterelnök urnak csakugyan nagy oka volt arra, hogy ebédje alkalmából nem a *megjelentek*, hanem csakis a „*meghívottak*“ névsorát adják ki.

Mert a kiben egy kis függetlenség, egy kis önérzet lakozott, azok mind elmaradtak. Így Vaszary hercegprímás, Justh, Bolgár, Rakovszky, a főbírók elnökei, Szabó Miklós, Wekerle Sándor, Csathó Ferenc, a számszék elnöke, Rakovszky István, az Akadémia elnöke, Eötvös Lóránt, Budapest polgármestere, Halmos, Pest megye alispánja, Beniczky Lajos, a református lelkész, Haypál és Petri, a román lelkész, Bogyevics, és az újságírók elnökei, Rákosi és Vészi.

Azt mondja a francia közmondás, hogy a távollevőknek sohasincs igazuk. Hát ez egyszer megfordítva igaz ez a beszéd, mert a mikor Judás ebédet ad, oda nem mehetnek el az apostolok.

Ugron Gábort a marosvásárhelyi királyi tábla vád alá helyezte csalárd bukásért.

Ugy szeretett volna belemerülni a hullámzó életbe, szomjas szemmel nézni szövevényeit, esodás történeteket inni róla — de mikor sohase láthatta az életet.

Gálfi nem látta a tengert, nem látta az életet, nem a tavaszt, nem a nyarat, nem a szerelmet, Gálfi semmit és semmit sem látott, csak a hivatalt reggel nyolctól este nyolcig.

A természet a legnagyobb opportunistá, a természet az alkalmazkodás törvénye. A szárazon élő egykori vízi madárnak eicsenévészedik az uszó hárttyája, a büróban élő puótának elkopnak a szárnyai.

Gálfi is érezte, hogy hamvad lelkének a tüze és fantáziája alszik, mert nincs, ami lángját élessze.

Csak görnyedt, görnyedt az íróasztala fölött a folytonos munkával akarta eltompítani a szívét, mely oly korán ismerte meg a lemondás keservét.

III.

De ha megkopott szárnyakkal is, — a költő csak költő marad. Gálfi nem látott ugyan más életet, csak a hivatalát, de ezt aztán meglátta. Lelkébe a tükrözésével rajzolódottak az alakok, melyek egész nap körülötte mozogtak. Minden elejtett megjegyzés, minden mozdulat lelkébe szívódott és lassan szerves, művészi képpé alakult benne.

Eleinte unta és utálta mindazt, amit látott, később észrevette, hogy ime ez is érdekes.

Lefelé gőg, fölfelé meghunyászkodás, nagyképűség és üreslelkűség, más érdemének lenézése és mérhetlen öndicséret, elkecseregett harc egy jobb pozícióért — és minden a kenyérért. És a szellem, a levegő, mely e szobákban dohosodik. Nem csoda, hogy oly sivarak, oly szürkék, akik belélezkik . . .

A paragrafus, a betű száraz s rideg szelleme uralkodik itt, a penészes, maradi és szűk körű fölfogások kísértete, mely megöli az idevévedt lelkek rugalmasságát és ifjúságát.

Gálfi is ilyen eltévedt lélek volt. Művészi szemében testet öltött a kísértet, látta penészes száját, amint feléje fújja hervasztó lehelletét.

... Megrázkodott, zsiabdát szárnyaiba élet költözött . . . és megírta a saját drámáját: poéta a büróba. Benne volt a darabban a büró penészes levegője és benne volt ő maga; amint színes lelke lassan lassan hozzákopik, a szürke környezetéhez. A darab új volt, merész, olyan volt, mint a friss tavaszi szél, mely élesen kap be a soká elzárt, dohos levegőjü szoba hirtelen kitért ablakán.

IV.

A szini direktor azt mondta:

— A darabjának vannak kezdetlegeségei, de egészen új és érdekes. Ha kívánja, előadatom. De ez meggondolandó dolog. Mert a darab sikert is arathat. De valószínűbb, hogy megbukik. Mert a publikumnak ez nem kell. Azonban mindenképpen bizonyos, hogyha a darab nyilvánosságra jut, ön állását veszti, ön gondolkozik, ön kritizál, — ah odafönn ez nem tetszik! De mondok valamit. Irjon valami mást. Nézze, még annyi más dolog van a világban.

Gálfi hazafelé bandukolt. Fáradt, csüggedt agyát mint kalapácsütések érték a gondolatok: a szinigazgatónak igaza van . . . a darab megbukhatik . . . és ő minden bizonynyal kenyérét vesztené . . .

Ej, hát veszítse! És dacosan szegte föl fejét, Valamit meglátni és amit meglátott, megírni: ez legszentebb joga költőnek. Hát még ezt is töláldozza?

Hazaért. Öreg anyja mosolylyal fogadta. A szobában kellemes meleg volt, az asztal tisztára megterítve. Az öreg asszony éppen a kenyeret szelte föl, a kenyér fehér volt és friss.

Gálfi becsapta a darabja kéziratát a szekrény fiókjába, leült az asztalhoz, beharapott a fehér kenyérbe és a pillanatban megfedkezett a mérhetetlen nyomoruságáról.

Végzete mindkét utólér. Ez ellen tenni nem lehet.

Utálatos azonban az a káröröm, melyet a Tiszapárti lapok tárgyalják ezt a nagy szerencsétlenséget. Hej! hány Tisza gárdistát érte volna utól érdemlett végzete, ha szerencsésére nem döngölődik a hatalomhoz!

Nagyon jó jel különben, hogy újabb időkben igen mérgesek a Tiszapárti lapok. Valami nem sikerül nekik. Ősszel csip a légy.

Ügyeljete, magyar fiúk!

Magyar vezényszót ugyan nem kaptok, hanem meg kell tanulnotok három új német nevet.

Pacherna, Plentzner, Dratschmid...

Kik légyenek ők? Csátát nem nyertek, még csak nem is veszítettek. Senki, semmi a három együttvéve is, külön is Tábornokok németek és üres fejűek. Ez a szokásos osztrák recept.

Hanem azért magyar ezredeknél a tulajdonosai. Most nevezte ki Ő Felsege.

Igy készülnek Bécsben a magyar hadsereg nemzeti szellemének helyreállítására.

NAPI HIREK.

Debreceni pereg.

— augusztus 22.

A Petőfitéren gyülekeztek a magyarok, kik a magyar nyelv ellen szállanak sikra.

Egy Jakab vezette, a ki a dobtá szépen hangzó bibliai „Izrael” nevét és Kardossá lett, hogy a népet annál jobban bolondíthassa.

Mondják, hogy hallgatóságának egyrésze úgy ott hagyta, mint Szent Pál az oláhokat, a mikor nagy nyál-pazarlással szidalmazta Apponyit, Kosuthot.

Ez örvendetes mozzanata volt a népgyűlésnek, a többi valóban elszomorított.

Földműves magyarokat is láttam a hazátlanságot sikraszállottak sorában

Ez fájt legjobban, ez okozott nagy lelkiismereti furdalást is.

Mert mi vagyunk bűnösök, a társadalom. — Magyar hagyjuk, elhanyagoltuk a népet. Önzésünknek éltünk, kényelmünket kerestük, ahelyett, hogy véreink sorsának javulása, érdekeinek megvédése, erkölcsi, szellemi nevelése lett volna legfőbb, leg-sürgősebb kötelességünk.

Magukra hagyjuk a becsületes, jó magyar népet, az pedig elhagyta — a hazát. Menekültek, ki Amerikába, ki a Bokányiak szipolyozó cimboraságába.

Valjon csakugyan elhagyták ezek a jóra való népek a hazát?

Talán mégsem. Csak elkeseredtek, csak félrevezették őket.

Akkor hát tegyük jóvá, amiben vétkez a társadalom. — Szerezzük vissza véreinket a hazának, nehogy örökké tartson amaz elbusított, de ma még kiengesztelhető szívek háborgása!

— Az egészségügyi bizottság ülése.

Ismeretes, hogy a helyi hírlapok időnként hírt adtak a Debrecenben legutóbb fellépett tifusz járványról, a mely különösen a város külső részén kezdett veszedelmes arányokat ölteni. A közlemények nyomán Körner Adolf tanácsnok, az egészségügyi bizottság elnöke tegnap délutánra gyűlést hívott össze a várososháza nagytermébe, a hol is az egészségügyi bizottság tagjai megjelentek. Az ülésen Körner Adolf elnök kérdést intézett Sárváry Gyula dr. főorvoshoz a tifusz dolgában. Sárváry Gyula kijelentette, hogy a tifusz a külső területen tényleg fellépett, de csak szórványosan s eddig tudomása szerint 28 megbetegedés történt, a melyből halálos ki-menetelű kettő volt. A járványnak szerinte

a rossz gyümölcs az oka. A vizet vegyelmeltette, de nem talált a vízben semmi gyanus alkatrészeket. Ellenben a legszélesebb körű óvintézkedéseket megtette. A bizottság ezt tudomásul vette, egyben elhatározta, hogy a város tanácsát sürgetni fogja a vízvezeték és csatornázás ügyének lehető gyors megoldására. A mérnöki hivatalt pedig utasítja, hogy a nyitott közutakat, melyeknek vize ivásra nem használható, jelző táblákkal lássa el.

— **Szélmotor a Hortobágyon.** Tudvalevő, hogy Debrecen város ártézi kutat furatott nem régiben a Hortobágyon. A vizet azonban csak hébe korbá lehetett a kutból nyerni. Ez aztán arra indította a tanácsot, hogy a kuthoz egy szélmotort készíttessen. A szélmotor felállítása javában folyik a Hortobágyon s rövidesen készen is lesz. A város azonban csak az esetben fogja a motor költségeit viselni, ha az kifogástalanul működik.

— **A látogatóba jövő Amerikaiak.** Sokszor megeseit már, hogy az idegenbe kivándorolt honfitársainkat hazajövetelükkor a hatóságok zaklatják. — Ellenőrzik hogy Magyarországból való távozásuk alkalmával ellenőrzés alá veszik, hogy van e jogosultságuk a kivándorlásra. Ezenkívül föltartoztatják őket, a hajójegyüket elveszik, sőt egyes esetekben a részükről fölmutatott utleveleket és egyéb igazoló okiratokat elkobozzák. A belügyminiszter Debrecen város és Hajdumegye törvényhatóságához körrendeletet intézett, kívánva, hogy alantas közegeiket erélyesen figyelmeztessék arra, hogy az amerikai Egyesült-Államok, vagy bármely más idegen állam polgárától, az országból való távozás alkalmával, hajójegyet bármely vállalkozótól származnak is, el ne kobozzanak. Általában pedig az idegen állampolgárokat csak akkor kötelezzék az utlevél vagy más igazolvány fölmutatására, ha ezt különös rendőri szempontok teszik szükségessé. Mind ezek a rendelkezések azonban nem vonatkoznak a Magyarország területén utazó, idegen állampolgársággal bíró, de nyilvánvalólag titkos kivándorlási ügynökökre, sem pedig olyan egyénekre, a kiket már a kivándorlásra való esabitásban tetten értek.

— **Nincsen kukorica.** Szomorú hírről értesültünk tegnap. A debreceni gazdáknak egyáltalán nincsen kukoricájuk az idén. A város határában lévő hatalmas kiterjedésű kukorica földeken sehol egy cső tengeri nincsen, — pusztán áll mindeufelé a göré. A rettenő hőség tönkretette a kukorica termést. Képzeltető, hogy mily rettenetes pusztítást vitt véghez a perzselő melegség, ha a gazdák a rendes kukorica törési idő előtt másfél hónappal már a kukorica szárait váglák ki, hogy valami kis takarmány féléje legyen a marhának. A súlyos csapás miatt nagy a nyomoruság a debreceni gazdák között.

— **Angolok Debrecenben.** Több ízben jelentettük már, hogy a köznapokban angolországi vendégei lesznek Debrecennek. Albion turistaái miní értesültünk e hó 26 án, vasárnap este érkeznek Debrecenbe. Az angolok azonban a Hortobágyra nem fognak kirándulni, mert a nagyhőség tönkretette ezt a hatalmas pusztát is. Így hát csak a város nevezetességeit és a környéket tekintik meg. A fogadtatásra nézve tegnap délután Kovács József polgármester elnöklete alatt értekezlet volt, a melyen a vendéglátás programját állapították meg. Az angolok másfél napot töltsenek Debrecenben.

— **Állatkiállítások a megyében.** Hajdúvármegye gazdasági egyesülete szeptember hó folyamán két szarvasmarha és lókiállítást rendez. Az előmunkálatokat az egyesület vezetősége már megkezdte. — Az

eddig tervek szerint Nádudvaron és Hajdúhadházon szarvasmarha, Hajdunánáson pedig lókiállítás lesz.

— **Kuruc generális hazatérése.** Danzingből jelentik, hogy az ottani Erzsébet-templomban nyugszik vajai Vay Ádám, Rákóczi generálisa és udvari marsallja, aki száműzetésben a lengyel városban halt meg. A generális családja az osztrák magyar konzulátus útján kieszközölte, a danzigi hatóságoktól, hogy a kuruc generális csontjait exhumálják és magyar földbe, a családi sírboltba temessék. A hazahozatal költségeit a közös külügyi kormány viseli.

Vajai Vay Ádám már Thököly mozgalomban is szerepel. A császáriak azonban elfogják, Bécsbe cipelik, ahol elkobozzák a vagyonát. I Lipót később megkegyelmezett neki, kedves emberévé lett, de amikor Rákóczi szózata végighangzott az országon, Vay Ádám elhagyja Bécsot és a felkelőkhez csatlakozik. Ismét elfogják, azonban kevés idő múlva sikerült kiszabadulnia és ettől fogva Rákóczi leghívebb emberei közt találjuk. A fejedelem udvari főmarsallja, több vár parancsnoka és tábornoki rangban a juszkunok kapitánya. Mikor Rákóczi Lengyelországba menekült, Vay Ádám is vele ment egész családjával és Danzigban megtelepedett, ahol 1711 ben meghalt.

— **Erdészeti gyűlés.** Hajdumegye erdészeti bizottsága e hó 25-én a vármegyeházán ülést tart, amelyen több igen fontos ügyben fognak határozni. Az ülésen Pénzes Sándor árvaszéki elnök fog elnökölni.

— **Betörés a plébánián.** Vasárnap délután Belopotoczky Kálmán dr. tiszteletére d szobédet adott Wolaffka Nándor püspök. Az ebéden az egyház papsága is jelen volt s így üresen maradtak a lakások. — Ezt az alkalmat egy veszedelmes csirkefogó arra használta fel, hogy betörjön a plébániára. Az egyik ablak, amely a folyosóra nyílt, nyitva volt, bent pedig az ágyban beteg fekvő az egyik káplán. Egy torzonborz alak alak habozás nélkül beugrott az ablakon és egyenesen a szekrénynek esett. A beteg pap ijedtében elkiáltotta magát, amira a tolvaj megijedt és menekülni akart. Az ablakon sikerült a folyosóra, onnan az utcára jutnia, de a szolgaszemélyzet üzöbe vette és a 66. sz. rendőr hosszas hajsza után letartóztatta. Az elzüllött alak Nadányi Albert 46 éves jegyzőségédnek mondja magát. — Valamikor jobb napokat látott, de fokról-fokra sülyedt.

— **A katonák szabadságolása.** A közös hadügyminiszterium elrendelte, hogy a katonai bírósági vizsgálat alatt álló, de szabadlábban lévő katonákat, ha tényleges katonai szolgálatuknak eleget tettek s tartós szabadságolásuk elé máskülönben akadály nem gördül, ezután szabadságolják. A szabadságolással azonban nem szűnik meg a katonai bíróság illetékessége, amely tovább folytatja az illető katonák ellen a vizsgálatot.

— **Meglopott főhadnagy.** L. E. huszárfőhadnagy inasa, Főlegyházy Sándor tegnap panaszt emelt a rendőrségen, hogy mi-alatt 6 távol járt a főhadnagynak Hatvan utca 57. szám alatt lévő lakásáról, ismeretlen tettes behatolt a szobába s onnét több értékes holmit ellopott. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— **Debrecen az állatorvosi kongresszuson.** Szeptember hó 5-én kezdődik meg Budapesten a nemzetközi állatorvosi kongresszus, a mely öt napon át fog tartani. A kongresszusra Debrecen város is képviselteti magát. A tanács tegnapi ülésén a kongresszusra Leidl Emil m. kir. törhat. állatorvost és Csáky János vágóhídi igazgatót küldte ki.

— **Megverte a feleségét.** Zokogva könnyes szemmel állított be tegnap a rend-

örögre Tóth Mihályné csillag utcai asszony. Panaszt emelt a férje ellen, a ki kegyetlenül megverte. Tóth Mihály uram sok jó pálinka felét szedett be, s ilyen állapotban legalkalmasabbnak találta, hogy hű párjába belekössön. E is bánt a szegény asszonynyal alaposan. Ugy megverte, hogy hetek múlva fog csak felgyógyulni. A brutális férj ellen a vizsgálatot megindították.

— **A kis pökhendi.** Veszprémből jelentik: A honvéd Ludovika Akadémia hallgatói a múlt héten Várpalotán jártak terepfelvételek céljából. A növendékek között volt Csalány Géza altábornagy, a budapesti I. honvédterület parancsnokának fia is, aki harmadéves hadapród. A kis kadét rövid panganéjtájjal leszelegve végigsétált Várpalota főutcáján. Itt két tisztességes hölgyet sértő megjegyzésekkel illett. A kadét viselkedését a nők kíséretében levő Keller Lajos utasította vissza. Erre Csalány ütlegelni kezdte az iparost, aki viszont bikaocskájával leekéztette meg a hetvenkedő ifjont. Csakhamar csoportosulás támadt a verekedők körül. Több polgár megragadta a kadétot és egy közeli bolt helyiségbe vitte, ahol alaposan elverték. Csalány huszonnégy óráig heverte ki a várpalotai utcai kaland következményeit. A botrányos esetet bejelentették a Várpalotán székelő tűzérhelyőrségnek, de a további eljárást rovin uton „leintették”. A kis kadétból tehát idővel fess hadnagyocska lesz... Akkora már el is felejté a várpalotai megtiszteltetést.

— **Arany Bika Mulató.** A Bika Mulató mulatságos műsorát szép közönség élvezte tegnap este. A társulat tagjai folyvást változtatják dalaikat és táncukat. Grünau Poldi, Virág Izsó és Berényi tréfás kupléi állandó tetszést keltenek, sőt Wagner is kénytelen három dalt énekelni. Jackson mint rendesen nagy sikert aratott. Az új műsornak díszrendő száma a Wandrey (Várady) nővéreké, megjelenésük rendkívül csinos és megnyerő, dacára kis hangjuknak nagy sikert érnek el. Az új bohózat, melyet ma adtak először „A doktor ur szerelme cím alatt rendkívül mulatságos. Különös díszeteket érdemel benne Grünau Poldi és Berényi Izsó.

— **Vigyázatlan betörők.** Gazembe-reknél szokatlan könnyelműséggel hajtott végre négy párisi betörő egy jól jövedelmező operációt. William Houston, egy amerikai petróleumgyáros képviselője egy éjszaka arra ébredt, hogy valaki égő gyertyával ágya felé hajolt.

— Ha megmoccan, agyonszúrom — mondta az éjszakai látogató és hatalmas konyhakést villogtatott meg kezében.

Honsten csakugyan nem mozdult, ellenben jól megnézte a föléje hajló alak arcát, melyet kitűnően megvilágított a gyertya fénye. Aztán észrevette, hogy még hárman foglalatoskodnak szobájában, s minden értékes tárgyat kikerülnak onnan.

Jól láthatta az ágya mellett motoszkáló másik ember vonásait is.

— Mikor maga kiugrik az ágyából — kedélyeskedett a konyhakéses — mi már messzejárnak a kocsinkkal.

Ugy is volt. Mire Honsten meztláb — mert a betörők magukkal vitték óvatosságából cipőjét és harisnyáját is — a rendőrbiztoshoz futott, az éjszaka embereinek már nyoma veszett.

De Honsten kitűnő személyleírást adott, a rendőrség rögtön sejtette, kikről van szó. Azt is könnyű kideríteni, hogy micsoda kocsin vitték el a betörők zsákmányukat.

A rendőrség munkáját még az is megkönnyítette, hogy Honsten értéktárgyai már másnap zsibárusok kezére kerültek. Harmadnap már mind a négyen a rendőrség börtönében ültek.

— Ezt sem tesszük többet — mondta a vezérük.

— Mit? — kérdezte a rendőrtiszt.

— Hogy beszéljünk „munka” közben. Jobb, ha az ember esendben dolgozik. Aztán bánatában elmondta a betörés egész lefolyását.

— **Találtatott bizonyos összegű pénz,** igazolt tulajdonosa átveheti a II. kerületi rendőrkapitányságnál.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképezési, festészeti és fényképnagyítási műterme **Piscutca 44. dr. Ujfalussy-ház.** Állandó fényképképzés a műterem kapubejárataánál levő rakatban.

x **Hölgyek** tanácsot és segílyt nyerne, szülés esetén felvétetnek a legnagyobb titoktartás mellett egy intelligens gyakorlott szülésznőnél. Kényelmes lakás. — Orvosi felügyelet. Cím a kiadóban.

x **Feriz** az eddig létező egyiptomi cigaretták hüvelyek között a legjobb. Egyedüli képviselő és főraktár Pongrácz Géza papírgyári raktárában, Debrecen.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

TAVIRATOK.

Konti József haldoklik.

Budapest, aug. 21. Konti József a népszerű zeneszerző és karmester, a kit tudóbaja már hetek óta ágyba döntött, szombat óta haldoklik. A katasztrófa bekövetkezését minden pillanatban várják.

A béketárgyalások.

Páris, augusztus 21. Az itteni New York Heraldnak jelentik Portsmouthból, hogy Witte kijelentéseiből azt következtetik, hogy Oroszország hajlandó volna egy választott bíróság kinevezéséhez hozzájárulni. A japánok is kevésbé ellenzik már ezt a tervet, mint kezdetben.

Elfogott anarkista.

Bozen, aug. 21. A rendőrség itt elfogott egy Soris nevű anarkistát, a ki bevallotta, hogy a délvidéki hadgyakorlatokon ő Felsőjét akarta megölni. Az anarkistánál revolvért és bombát találtak. A börtönben a merénylő öngyilkossá lett és meghalt.

Balkán események.

Konstantinápoly, augusztus 21. A főfelügyelő rendeletére a monasztiri közigazgatási tanács több mohamedán és keresztény földbirtokos közreműködésével szabályzatot dolgozott ki a csiflik (majorok) birtokosok és telepeseik közti viszony rendezésére a föld megműködésére és a tizedek fizetése tekintetében. A rendezés már sürgősebb szükségesség, mert Macedóniában a rendezetlen állapot sok konfliktusra adott okot és a polgári ügyvivők ismételt közbelépése vált szükségessé.

Megostromolt községháza.

Budapest, augusztus 21. A szebenmegyei Veszény községből jelentik, hogy ott a lakosság fellázadt a bíró ellen s megostromolta a községházát. Telefonon katonaságot kértek Nagyszebenből.

Kisiklott vonat.

Schluckanau, augusztus 20. Ma délután hibás váltóállítás következtében egy személyvonat a raktárakhoz vezető vágányon futott be. 5. személy megsebesült, 6 kossi megsérült. A szolgálattevő vasuti hivatalnok agyonlőtte magát.

A löverseny áldozatai.

Budapest, aug. 21. Nagy József budapesti villamos vasuti kaland a sorsán javítandó, elhatározta, hogy a löversenyen fog játszani. A hivatalos pénzből 52 koronát vett el és a löversenyen elköltötte. Ez annyira elkeserítette, hogy menyasszonyával együtt a halálra szánták magukat. Ma délben előbb menyasszonyát, Görög Terézt, aztán önmagát agyonlőtte.

Bányászok erőszakoskodása.

Pécs, augusztus 21. Az idevaló bányákban dolgozó munkások hetek óta sztrájkolnak. Ma a sztrájkolók a szivattyuzó gépeket megakarták állítani, hogy a munkát megakasszák. A esendőség is megjelent a bányákban és négy sztrájkolót elfogott. Erre a többiek kiakarván szabadítani társaikat, mire a esendőrök szuronyt szegezve rohantak a bányászoknak. Ezek azonban elszedtek.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, aug. 21.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 20,000 métermázsza került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonafélék közül tengeri és zab szilárd, rozs tartott, árpa nyugodt. [15: szép.

Buzaoktóberre	15.94—96.
" áprilisre	16.48—50.
Rozs októberre	13.05—02.
" áprilisre	13.50—52.
Zab októberre	12.22—24.
" áprilisre	12.72—80.
Tengeri augusztusra	—
" szeptemberre	—
" májusra	13.32—34.
Repce augusztusra	24.20—40.

Törvényszék.

Sikkasztó katonai karmester.

— augusztus 22.

A berlini negyedik gárdaezred népszerű karmesterét, Tiedtke Frigyeszt sikkasztás büntette miatt vonták most felelősségre a hadbírósa. A sikkasztás által a katonai zenekar egész személyzete megkárosult. — Több éven át körülbelül 8000 márkát gyűjtöttek össze és a pénz kezelését Tiedtke bizták. Ennek dacára a zenészek, akiket mind károsultakat idéztek meg a hadbírósaági tárgyalásra, a vádlottat mindenáron menteni igyekeztek.

Tiedtke a személyzet körében állandóan nagy bizalommal örvendett, úgy hogy ő intézte már évek óta a zenekar pénzügyeit. Több olyan zenész volt, aki saját takarékpénztári könyvecskéjének őrizetét is Tiedtke-re bízta. Ő kezelte az ugynevezett zenepénztárt, fizette a zenészek napdíját, elszámolt a vendéglősökkel, akiknek éttermeiben a zenekar működött, ő vitte az összegyűjtött pénzt a bankba és ha szükség volt pénzre, a cseket ő állította ki.

Körülbelül 1902 ig minden a legpédásabb rendbe ment és a zenészeknek nem volt okuk a karmesterbe helyezett korlátlan bizalmat megbánni.

Ebben az időben azonban Tiedtke megismerkedett egy fiatal sportsmannal és ennek a rábeszélésére állandó látogatója lett a löversenyeknek természetesen nem annyira a sport, mint inkább a totalizátor érdekeltte őt. Folytonosan játszott, eleinte változó szerencsével, azután a veszteség minden alkalommal messze túlhaladta a nyereséget.

A mint többet vesztett, vissza akarta nyerni a pénzt és nagyobb összegbe kezdett játszani. Minthogy pedig a saját megtakarított pénze csakhamar eluszott, kartársainak a pénzéhez nyult.

Mikor az évi zárszámadás ideje közel gett és a hiány már meghaladta az ezer márkát, kivette az egész megtakarított összeget, hogy magas összegeket fogadva, visszazserezze a már eljátszott ezrest. A balszerencse azonban állandóan üldözte. Egyik százás bankjegy a másik után uszott el.

Elfogyott a márka és már a zenepénztár is ürülni kezdett. Végre is, mikor az összes pénzkészlet 300 márkára apadt és Tiedtkének a heti szolgálati díjat fizetnie kellett, eltűnt a kaszányából. Beutazta egész Németországot és mikor már betevő falatja sem volt, szüleihez ment, akik rábeszítették, hogy térjen vissza az ezredéhez.

A megtört ember szót fogadott, Berlinbe utazott s önként jelentkezett a hadbíróknál, elcádván, hogy összesen 5000 márkára rug az az összeg, amelylyel nem tud elszámolni, mert a lóversenyen a saját pénzével együtt 7000 márkát vesztett.

A tárgyaláson kiderült, hogy a karmester nem csupán sikkasztott, hanem, hogy a hiányt leplezte le, a könyveket hamisan vezette és hamis takarékpénztári könyvet mutatott föl az ellenőrnek. A bíróság a teljes beismerésben lévő vádlottat, aki törzsörmesteri rangban volt, két évi fogházra ítélte, letokozta és kötelezte, hogy mint közkatona szolgáljon egy évig az ezrednél.

A híres táncosné.

Egy vasárnap az Esplanade de Invalidens sétányán jártam, élvezve ez ébredő tavasz langyos melegét. Az elbagyott helyen alig volt ember. Az egyik fordulónál egy urat pillantottam meg, aki meggörnyedve lassu léptekkel haladt előttem, mint a lábadozó beteg, aki a napfényben keres üdülést. A sétáló ur, nyilván azt hívén, hogy valaki követi, hirtelen megfordult és szembe nézett velem.

Mind a kettőn meglepetten kiáltottunk fel s néhány percig a kezeinket szorongattuk. Aztán egymás karjaiba döntünk, mint két testvér, akik hosszú idő után találkoznak. Gyermekkori barátom volt ez, legbensőbb barátom, a jó Paul Jurieux, az iskolától való elszakadásom óta most láttam viszont — harminenyolc éves korában.

A viszontlátás annyira megindított, hogy egy ideig szavakat sem találtunk, mint ahogy ez rendszeren történik, ha az embernek ezer a mondani valója.

— Hogy töltötted el az éveket azóta? — kérdeztem végre. — Mit műveltél és mit értél el?

— Jurieux vállat vont:

— Megöregedtem. Ez az egész.

Észrevettem azonban, hogy tekintete réveteg és zavart, valami mély bánat tükröződött a szeméből.

— Hát most hol élsz? hogy alakult a sorsod? — kérdeztem újra. — Megúsztlát?

Jurieux leirhatatlan meglepetéssel nézett reám:

— Gonyolódol velem?

— Szó sincs róla, — feleltem csodálkozva; — Miért gonyolódnék?

— Mert lehetetlen, hogy ne tudnád az életem fordulatát... hiszen egész Páris beszél rólam: valóságos szenzáció támadt körülöttem... Ne játszd a tudatlant, barátom, éppen te, akit szerettem s akit egyetlen észinte barátomnak hittem...

Szemrehányása még nagyobb zavarba ejtett.

— Hogyan, te nem tudod, hogy belőlem „elveszett ember” lett? — mondta

szinte kiáltva Jurieux. — Nem tudod, hogy cocotte háléjába kerültem, még pedig egy öreg cocotte háléjába, akivel elvonultam a Bretagne egy elrejtett zugába, ahol nem ismer senki... Így mesélik az esetemet Páris minden szalónjában, természetesen nagy megbotránkozással és még nagyobb csodálkozással. Annak a cocottenak a nevét is ismeri mindenki: Rose d'Avril, az éjjeli mulatóhelyek egykor híres csillaga...

Ez a hír, de még inkább talán a barátom remegő hangja, mélyen megindított.

— Hogyan? igaz volna mindaz, amit nekem mesélsz? — kérdeztem.

— Szintiszta igazság.

Kérdésekkel ostromoltam s ő erre elmondta, hogy imádattal veszi körül azt a nőt, noha már régen elmosta az idő a szépségét s egykor aranyfürtői ma hófehérek.

— De egyszer mégis csak szakitanod kell vele; ha vagy holnap... hagyd el inkább most, amikor még te fiatal vagy s feledheted ezt az esztelen szenvedélyt.

— Soha... sohasem hagyom el! — felelte határozottan Jurieux.

— Hát szereted?

— Ó... jobban az életemnél.

— De hogyan lehetséges ekkora szerelem? — kiáltottam fel bámulattal. — Mi hozott ennyire?

Jurieux mondani akart valamit, de a szó hirtelen elakadt az ajkán.

— Semmi... különben, — tette hozzá, — néked elmondhatom... hajlj hozzám, hogy egészen halkán mondhassam el...

Aztán így szólt:

— Az a cocotte... az anyám.

Le kellett ülnöm a közeli padra, anynyira megdöbentett ez a vallomás.

*

— Igen az édesanyám, a szülő anyám az a nő, — ismételte Jurieux. — Most hát ismered a szívem nagy titkát.

Aztán beavatott abba a szomorú regénybe, amely az ő családját feldulta s atyját a halálos égyán is gondtal halmozta el.

Jurieux előkelő, gazdag családból származott; atyja régi nemességét és nagy vagyonát kapott örökül; anyja szintén előkelő származású. Amikor Paul 10 éves volt, intézetbe adták; ott tudta meg egy napon, hogy anyja valami valami nagy bünt köve tett el, amiért ő, a gyermekei többé nem láthatják. Tudja a jó ég, micsoda beteges mohóság birta arra a szerencsétlen asszonyt, hogy megszökjék a férjétől és a gyermekeitől egy gazemberrel? de többé sohasem hallottak róla; eltűnt, felkutathatatlanul.

Amikor Paul felnőtt és fárjuvá serdült, a világba indult; felkeresni anyját. Akkoriban Páris, London s a nagyvilág többi gőpontjain egy híres táncosné köré sereg lett a férfiak hódolata. Ez a táncosné Rose d'Avril név mögé rejtette családi nevét és származását. Az ifúságát azonban hamar elnyitte a mértéktelenség... mire Paul reálalt, már öreg volt.

— Most elvittem magammal, — fejezte be a regényét Paul, — elvittem a Bretagne egy elrejtett zugába, ahol nem ismer senki s ahol boldogan élhetünk, távol a világ kíváncsi szemétől. És hidd el, amikor hófehér haját csókolom sohaem jut eszembe, hogy ez a nő más lehetett, mint az anyám... szerető és tiszteletre anyám. Lásd, ez az én különös szenvedélyemnek magyarázata.

*

Megindultan szoritotta meg Paul kezét. Többet nem tudtam neki mondani, csak ennyit:

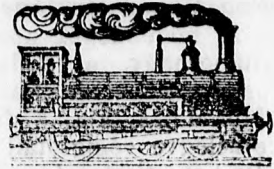
— Derék fiu vagy.

H. Lavedan.

KÖZGAZDASÁG.

Magyar gyümölcs a külföldön. A földművelésügyi miniszter ez évben is folytatja azt az akciót, hogy a termelőket összehozzák a külföldi nagyobb exportörökkel. Ez évben azonban az országnak csak némely vidékén van termés, amit az is tanúsít, hogy más évekhez képest igen kevesen jelenkez-

tek, akik külföldre hajlandók lennének exportálni. A földművelésügyi miniszterium nyilvántartása szerint több külföldi cég jelentkezett, hogy hajlandók nap nap mellett bizonyos mennyiségű gyümölcsöt átvenni. Több cég mindennemű gyümölcsöt átvesz, míg a legtöbb mustot és téli almát szeretne. Sajnos a mi vidékünk ezen kivételben alig vesz részt, ámbar ezen a téren első helyen kellene szerepelnünk, mivel alig található az országban oly izletes gyümölcs, mint nálunk.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57	
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3	30	
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmárig (gyorsvonat) —	d. u.	6	55	
Csak Szatmárig teher v. sz. sz. —	este	8	24	
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12	11	
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	13	
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	17	
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	36	
	m. á. vasúttól	reggel	5	35
	vásártérről —	reggel	5	44
	d. e.	8	09	
	d. e.	8	16	
H.-Böszörmény	d. u.	11	11	
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	20	
felé	d. u.	4	41	
	d. u.	4	54	
	este	7	—	
	este	7	07	
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56	
O.-Kőcs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56	
O.-Kőcs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16	
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35	
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51	
Bpestre érkezik:				
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50	
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40	
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45	
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35	
Budapestről Debrecenbe indul:				
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25	
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—	
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35	
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—	
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15	
Debrecenbe érkezik:				
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	3	29	
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	40	
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	3	24	
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	3	29	
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46	
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57	
Szatmár — M.-Szegedről — —	d. e.	4	31	
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11	
Csak M.-Szigetről — — — —	este	6	43	
Szatmár felől — — — —	este	8	04	
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8	19	
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11	31	
	vásártérről —	reggel	7	33
	mávasúthoz	d. e.	7	40
	vásártérről —	este	6	22
	mávasúthoz	este	6	28
	vásártérről —	d. u.	3	29
	mávasúthoz	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44	
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54	
O.-Kőcs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25	
O.-Kőcs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35	
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	3	18	

Legjobb bajuszsodró a híres DEBRECENI

„CIVIS“ bajuszpedró

amely nem tép, de jól összetartja és nőtteti a bajuszt!

I doboz ára 40 fillér.

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz DEBRECENBEN.

Sérvben szenvedők!

Keleti-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pelottával, a legtökéletesebb a maga nemében! Nem esszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kütünő fekvése által felülmul minden más gyártmányt. **Árak:** Egyoldalu 12 korona. Kétoldalu 24 korona

Ujdonság!

Ujdonság

Cs. és kir. szab. Keleti-féle

Gummi-sérvkötő

szarvasbőr védővel és biztonsági övvel! Különösen gyenge és nyomást nem tűrhető egyéneknek kütünő szolgálatot tesz, **éjjeli használatra melegen ajánlható!** **Ára!** Egyoldalu 10 korona. Kétoldalu 20 kor.

: S é r v k ö t ő k :

valódi angol acél rugóval, egyszerű, de igen szolid és tartós kivitelben! **Árak:** egyoldalu: 6, 8 10 kor. kétoldalu: 12, 16, 20 korona

Haskötők, köldökkötők havibajkötők heretartók, (suspensorium.) **Gummi-görccsérharisnyák** stb. nagy választékban. Kerjen ingyen és bérmentve — 1000-nél több ábrakkal ellátott — nagy képes árjegyzéket.

KELETI J.

Orvosi műszergyáros BUDA-PEST, IV. ker. Koronaherceg-utca 17 szám.

a főtisztelendő szervita rend zárda-palotájában Gyár Központi városház Alapítattott 1878

Keil-lakk

legkütünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs keménypadló számára.

Keil-féle „Glasur“ fénymáz 90 fill.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Borsos Kata cégnél Debrecen,

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment háros alkatrészekből.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Auszsigban bárkinek, a ki behizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely háros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatásu tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármí mosási célra, ugymint:

saját használatra
míden ruhaneműnél
és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

„M A Y E R“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvénytársaság SZOMBATHELY.
Raktar: Budapest, V. Lipót-körút 15 szám.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket,

kütünő szerkezetű

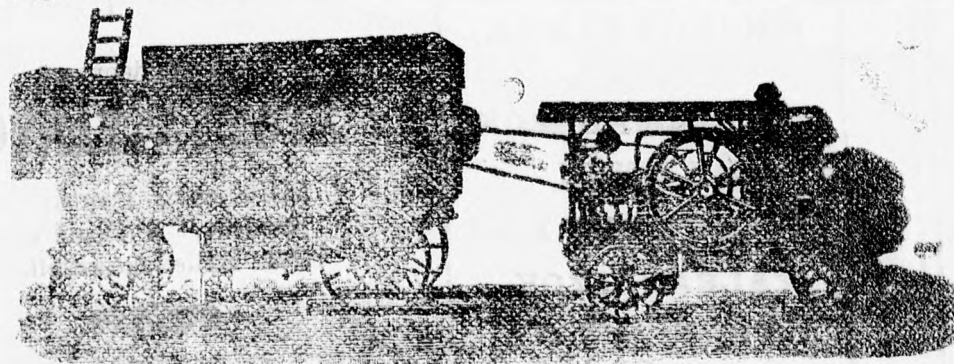
Benzin- és szivó-gázmotorokat

1-50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek

Legolesőbb üzemi!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet

Uj hengersizékek míden e szakmába vágó gépek gyártása műalmí berendezések.

Kütünlegesség

Legújabb szerkezetű csavaros és szabad, kir. víznyomást borsajtók.

Osborne D. M.-féle

világhírű amerika arató és kaszáló gépek magyarország kizárólagos képvíselősége

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. * Kívánatra ingyen és bérmentve kütün kölcsönvetést ingyen.

Hírdetések felvétetnek

az **Ujradóhívatásban.**

„Lähne-féle tan- és nevelő-intézet”
Sopron.

**Elemi iskolával,
8 osztályu nyilvános főgimnáziummal és reáliskolával.**

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelet. Növendékek rendre és önálló munkássága szoktattatnak. Új növendékek már augusztus hónapban is felvétetnek. Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az igazgatóság.

1245—1905. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. bíróságnak V. 2216/12—1905. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Szesztina Lajos részére Kertész Károly balmazújvárosi lakostól 53 kor. 50 fill. tőke, ennek 1900. évi szept. hó 20 napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 132 kor. 95 fill. perkoltség erejéig 1904. évi július hó 29-én bíróilag lefoglalt és 2200 kor. becsült gépelt és egyéb ingóságok 1905. évi szeptember hó 14-én délelőtt 11 órakor kezdetét vevő és Balmazújvároson 1475 és 1528 sz. alatt alperes kérelmén megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett szükség esetén becsárón alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1905. évi augusztus hó 16-án.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

Donogán és Somossy DEBRECEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt

rendkívül leszállított áron

árusítunk

**Mosó zephir, Kreton, Ruhavászon Etamine,
és Batistokat.**

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K,
folyóiratok,
ÁRJEGYZÉKEK,
számlák,
ZÁRSZÁMADÁSOK,
BÁLI MEGHIVÓK,
TANCRENDEK,
FALRAGASZOK,
KÖRLEVELEK,
a legszebb kivitelben.
a „SZABADSÁG”
pol. napilap,
kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a
„SZABADSÁG”
részére

jutányosan felvétetnek.

A
„SZABADSÁG”

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 kor.
Negyed évre 5 kor.

„Láhne-féle tan- és nevelő-intézet”
Sopron.

**Elemi iskolával,
8 osztályu nyil-
vános főgimná-
ziummal és
realiskolával.**

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelet. Növendékek rendre és ön álló munkássága szoktattatnak. Új növendékek már augusztus hónapban is felvétetnek.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az igazgatóság.

1245—1905. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróságnak V. 2216/12—1905. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Szesztina Lajos részére Kertész Károly balmazújvárosi lakostól 53 kor. 50 fill. tőke, ennek 1900. évi szept. hó 20 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 132 kor. 95 fill. perköltség erejéig 1904. évi július hó 29-én bíróileg lefoglalt és 2200 kor. becsült gépelt és egyéb ingóságok 1905. évi szeptember hó 14-én délelőtt 11 órakor kezdetét veendő és Balmazújvároson 1475 és 1528 sz. alatt alperes lakásán megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1905. évi augusztus hó 16-án.

Oláh Géza,
birói kiküldött.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

Donogán és Somossy DEBRECEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt

rendkívül leszállított áron

árusítunk

*Mosó zephir, Kreton, Ruhavászon Etamine,
és Batistokat.*

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K.

folyóiratok,

ÁRJEJYZÉKEK.

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHÍVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG”

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsasajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

H I R D E T É S E K

a

„SZABADSÁG”
részére

utánycsan felvétetnek.

A
„SZABADSÁG”
a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.

Fél évre 10 kor.

Negyed évre 5 kor.